

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Ioannis Azorii Lorcitani, Societatis Iesv Presbyteri Theologi, Institvtiones Morales

In Qvibus Vnivers[a]e Qvaestiones ad Conscientiam recte aut prauè
factorum pertinentes, breuiter tractantur

Azor, Juan

Coloniae Agrippinae, 1616

40. De iis quæ fratres, ac ceteri propinqui sibi inuicem debent.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14007

id fieri potest, non corrigi & emendari viderit, debere eos expellere, & eijcere, nisi probabiliter timeat eictos domino deteriores euasuros, & licentius victuros, vel nisi crediderit eos apud se retentos, aliquando ad meliorem vitam frugem redituros, vel nisi grauius sibi nocuerit, quod sit famulatu debito, & necessario cariturus. *Ang. Siluest. Tabien. Pisanil. Rosel. Armit. locis preallegatis.* Pro re hac faciunt quæ leguntur, *Quantum libet. c. Quod ad nos. c. sicut. §. necesse est etiam. dist. 47. ex S. Cypriano, Hieron. & Aug. & alijs. Dominus faciat quod commode poterit, ut famulum corrigat, quamuis domo non extrudat. Et eijciat, dummodo famuli peccatum in domini culpam non rejiciat.*

Decimo quarto quaeritur, An famulus patere domino debeat in ijs, in quibus aliquod Ecclesie præceptum negligitur ac violatur, ut puta, si dominus eum facere iubet seruile opus in die festo, aut quippiam aliud, quo ad re diuina audienda auocatur? Huic quaestioni supra suo loco fecimus satis.

CAP. XL.

De ijs qua fratres ac ceteri propinqui sibi inuicem debent.

Primo quaeritur, An frater fratri suo indigenti debeat alimenta præstare? Certi & explorati iuris est fratri ad extremam, vel quasi extremam, vel grauem egestatem adducto fratrem alimenta debere: *Pontanus tract. de aliment. capite decimo numero primo*, nam etiam extraneis patri necessitate pressis, charitatis & misericordiae lege subuenire debemus. Sed quaestio est, an quando frater bona non habet, ex quibus viuere conuenienter sui generis & familie conditioni, et frater alimenta debeat, quibus honeste sustentetur, ut par est? Respondeo, debere, præsertim cum id fieri Iudicis auctoritate queat, cuius officium frater indigens implorare iure potest. Ex quo fit, ut frater sorori indigenti dotem præstare debeat, quia dos loco alimentorum non succedit. Pari ratione frater debet fratri indigenti alimenta præbere, quibus commode sustentetur, & impensis faciat in ijs rebus dispendis, quæ ad ipsius statum, & conditionem pertinent.

Porro fratrem suæ sorori, aut fratri alimenta, & dotem debere, docet Abbas *in cap. peruenit, de Arbi. num. 1. ex communi Iuris civilis interpretum sententia in l. Cum plures. §. cum tutor. ff. de administrat. tut. c. l. non omni. C. de administratione tutorum.*

Secundo quaeritur, An ius alendi fratrem, siue sororem, solum pertineat ad fratrem utrinque coniunctum, hoc est, ex eodem patre & matre natum, an vero etiam ad fratrem ex altero tantum parente procreatum? Quidam teste *Pontano loco citato* putarunt, huiusmodi obligationem solum esse penes fratres utrinque coniunctos: nam dicitur *in l. cum plures. §. cum tutor. ff. de administrat. tutorum*: Sed verius est, quod alij docuerunt, pertinere etiam ad fratres ex eodem utro, hoc est, eadem matre genitos, quamuis non ex eodem patre. *Sic Cynus, Bartolus, Ioannes Lignanus, & alij quos citat, & sequitur Pont. tract. de alimentis, c. 10. n. 1.*

Quæres, An hæc etiam obligatio spectet ad fratrem ex eodem quidem patre, non tamen ex eadem matre generatum? Respondeo, meo iudicio id videtur æquitas, & ratio naturalis postulare, non solum quatenus charitatis lege debemus extraneo indigenti simpliciter aut grauius, eo modo, quo possumus subuenire, sed etiam ratione pietatis, quæ est erga propinquos nobis sanguine coniunctos. *Gloss. in l. cum plures. ff. de administrat. tut. §. cum tutor. verbo alio patre.* dicit paternum esse officium, filias dotare, non fratrum. Non mihi omnino placeat nisi intelligat parentes ad id strictius obligari.

Tertio quaeritur, An frater debeat vitæ necessaria alimenta fratri subministrare, etiam cum in culpa sua amiserit,

consumpsit, & dissipauit tradita sibi à patre bona, ex quibus ab eodem sustentari commode potuisset, si ipse voluisset? Respondeo, etiam tunc frater esse sustentandam, quia quamuis sponte sua in egestatem deuenit, nihilominus tamen indiget, nec habet unde viuatur; ac proinde frater ipsum alere, & sustentare debet. *Sic Pontanus loco citato, ex Ioan. Andree, & alijs quos illi citat.*

Quarto quaeritur, An frater debeat fratrem, si sororemve suam sustentare, quem pater hæreditate spoliauerit? Respondeo, debere: nam si iure, siue iniur a eos pater ab hæreditate repulerit, debet frater alere, si reuera aliunde simpliciter non habent, unde honeste sustententur: hæc enim alimenta pater filijs debebat, ac propterea frater id subsidij genus eis denegare minime potest. *Sic Pontanus loco citato.*

Quinto quaeritur, An clericus ex sui beneficii Ecclesiastici fructibus iure possit fratri sororive suæ alimenta præstare? Respondeo, cum *Gloss. in cap. omnino distinct. 21. & Abbate in cap. peruenit, de arbit. §. cap. 1. de cohabit. cleric. & mulier. Angel. clericus 13. num. 11. & in verb. dos nam 5. Rosel. clericus. 4. num. 11. Siluest. clericus. 4. quæst. 15. & in verbo. dos 9. 5. posse & debere.* Id enim colligunt prædicti auctores ex *capit. de cohabit. cleric. & mulierum §. ex cap. Omnino distinct. 41. & cap. Non satis, distinct. 86.* Atque id etiam ratio ipsa non obscure concludit. Item fructus beneficiorum in vltis pauperum impendi iure possunt, ac iure charitatis potius domesticis quam extraneis alimenta præbere debemus. Obijcies, *in cap. Peruenit. 1. quæst. 3. dicitur*, clericus esse peccatum, cum ex bonis Ecclesie aliquid consanguineis dat Clericus, quam cum extraneis Respondet Abbas id locum habere, cum dat Episcopus siue Clericus consanguineis diuitibus, siue ad eos citandos potius quam alendos, & sustentandos.

Sexto quaeritur, An Clericus iure possit sorori dotem dare ex sui beneficii Ecclesiastici fructibus? Respondeo, cum *Abbate loco citato, quem Angelus, Rosella, Siluester locis prædictis, & alij sequuntur, posse, & debere* quando soror indiget dotem: nam dos est vitæ subsidium, & loco alimentorum. Unde colligit *Rosella in verb. Clericus 4. num. 12.* licet Clerico fratri suo præstare necessaria ad literarum subsidium pro ipsius statu, & conditione necessarium: item ad gradus honorificos comparandos, ad quos literati, & docti homines promoueri consueverunt: necnon ad militandum, & ad gradus honorificos, qui ex militia acquiuntur.

Septimo quaeritur, An clericus liceat ex beneficii Ecclesiastici fructibus dotem præstare sorori spurie, siue ex coitu legibus damnato procreata? Prædicti auctores videntur docere id esse licitum, quoniam dos succedit loco alimentorum, & alimenta spurij etiam filijs, aut fratribus debentur, ut colligitur ex *l. cum haberes, de eo qui ducit quam possit per adulterium.* Certe alimenta, quæ sunt necessaria vitæ subsidia, sorori etiam spurie, naturali æquitate debentur. Alia vero alimenta, quæ non sunt simpliciter ad vitæ vltus necessaria, quia scilicet soror habet unde viuere & sustentari queat, etiam si æquitate quadam naturali fratribus debeantur, humano tamen & scripto iure spurij subtrahi queunt: quare et si iure Canonico communi & antiquo spurij, tum sororibus, tum filijs huiusmodi alimenta, ac proinde dotes dari possint: restamen quibusdam incerta, & dubia videtur, an sit Clericis interdictum, *constitutioe noua à Pio Quinto edita*, ea alimenta spurij siue filijs, siue sororibus præstare: *de qua questione libr. sequenti disputabo.* Certe probabile est, non voluisse Pontificem iuri communi in hac parte derogare, quo permittitur, ut Clericus sorori etiam spurie alimenta præbeat.

Octauo quaeritur, An liceat cuique ad Religiosorum institutum & ordinem se conferre eo tempore, quo frater eius, vel soror indiget alimentis? Respondeo, distinguendo: aut egestas huiusmodi est extrema, vel quasi extrema, aut solum grauis, & alicuius momenti. Si primo,

naturali aequitate differre debet in aliud tempus ingressum in Religionis ordinem, quoniam id vitæ genus suscipere, nemo præcepto & lege compellitur: ac fratrem, vel sororem simpliciter indigentem naturali iure sustentare debemus. Non sunt autem iuris naturalis præcepta negligenda, vt consilio impleamus. Imo etiam si quis simplici voto promiserit se vitam monasticam suscepturum, iure potest ingressum in cœnobium differre, si frater eius, aut soror, extrema vel quasi extrema inopia laboret. Si secundum, tunc cuique fas est se ad Religionem conferre: non enim idem iuris est fratris, aut sororis in fratrem, quod est patris in filium, aut filij in patrem: nam si pater non solum extremam, vel quasi extremam, sed si graui quoque necessitate prematur, non licet filio se Religionis mancipare, & dicere, vt suo loco nos probatum reliquimus. Nec item fas est patri Religionis institutum persequi, expresse relicto filio extremo, aut etiam grauius indigentia: fratri, vel sorori simpliciter quidem egenti subuenire debemus, in Religionem ingressu in aliud tempus dilato, non tamen si in aliquam grauem tantum egestatem deuenierit, nisi forte propter aliquas circumstantias sit necessitas valde grauis. Voco autem extremam, vel quasi extremam egestatem, & inopiam, cum vita cuiuspiam periclitatur: grauem vero, cum quis solum indiget bonis ad statum, honorem, & dignitatem suam tuendam, & conseruandam necessarijs.

Nono quaeritur, An quis iure queat è Monasterio egredi ad fratrem sororemve suam sustentandam? Respondeo, etiam distinguendo, si solum indiget alimentis ad statum, honorem dignitatemve necessarijs, non licet è Monasterio exire, nam non est talis ac tanta, qualis & quanta requiritur ad exitum è Monasterio. Si vero indigeat alimentis simpliciter ad vitæ vsus necessarijs, quorundam est opinio, fas esse Monacho Religionem professo, è Monasterio ad tempus exire, facultate à Superiori petita, quamuis non impetrata: quia si frater, aut soror in vitæ periculum incidere, vtputa, si in hostium manus, & potestatem veniret, si se præcipitio dare, aut suspensio necare vellet, nec esset alius quispiam, qui à tanto vitæ discrimine eum posset, aut vellet eripere, liberum esset Monacho tunc egredi ad eum liberandum: quoniam Religionis votum, quo se Deo Monachus obstrinxit, iuris naturalis præcepto nequit aduersari. Probabilis sententia est, quando aliter tanta necessitati Religiosus consulere, & prouidere non potest.

Decimo quaeritur, An lege charitatis filij ex fratre, vel sorore natis alimenta debeamus? Nisi habeant bona, ex quibus sustentari queant, naturali aequitate debemus. Si vero habeant, eis alimenta præstare, iure non cogimur. Hisce etiam hominibus, quos dixi, generis propinquitate coniunctis, & præcipue si ex legitimis nuptijs nati procreatique sint iure potest Clericus ex sui beneficij Ecclesiastici fructibus alimenta præbere, & dotes etiam dare: de qua re, nos in sequenti libro.

Finis Libri Secundi.

I O A N N I S AZORII LOR- CITANIE SOCIE- TATE DESV

INSTITUTIONVM

MORALIVM

Pars secunda:

LIBER TERTIVS.

DE BENEFICIARIIS, EO- rumque beneficijs Eccle- siasticis,

Quæ Sacerdotia dicuntur.

CAPVT PRIMVM

Quid, & quomplex sit beneficium Ecclesiasticum.

UPERIORIS Libri principio dixi, Patres esse, ac dici non solum eos, ex quibus nati sumus, sed etiam Episcopos, & Sacerdotes, qui nobis præsumt, & quibus nostri cura demandata commissaque est. Ideo hoc loco explanandum erit, ac docendum, in quo consistat potestas data Episcopis, & ceteris Sacerdotibus in homines, & populos ipsorum curæ concreditos. Vt autem hoc plene & exacte præstem, summa qua fieri poterit breuitate, ac perspicuitate explicabo quicquid de Beneficijs Ecclesiasticis, quæ Sacerdotia Latino sermone dicuntur, disputari iure potest: quæ res quamuis difficiles habeat explicatas est tamen apprimè utilis, & necessaria, & multum ac sepe quaesita.

Porro quæcumque de Beneficijs Ecclesiasticis traduntur, ad tria potissimum capita reuocari queunt: nempe, Quo modo Beneficium iure acquiratur: Quo pacto legitime retineatur, & conseruetur. Quando nam iure amittatur, & suo possessore vacet. Sed imitabor in præsentis loco illud Hermogeniani Iurisconsulti in l. Naturali, §. Si quaeratur ff. de confirmando tutore, vbi ait: Si quaeratur, an ex inquisitione recte datus sit tutor: Quatuor hæc consideranda sunt, An hic dederit, qui dare potuit: Et ille acceperit, cui fuerat dandus: Et is datus, cuius dandi facultas erat: Et an pro tribunali decretum interpositum sit. Sic ergo in præsentis negotio declarabo, Quibusnam Ecclesiasticum beneficium dati, & conferri iure possit: & quis Beneficium conferre queat: hoc est, Quis eius sit capax, & Quis dare possit: quæ duo ad Beneficium conferendum pertinent. Deinde, Quot, & quæ sint onera Clericis Beneficium adeptis imposita: Quas item leges, Canones, ac Iura Beneficij seruare debeant, sua vt Beneficia retineant, atque conseruent. Postremo, Quot, & quibus modis Clerici Beneficia amittant. Sed ante omnia explicandum est, quænam sit Beneficij Ecclesiastici origo: Quæ vis & natura eiusdem: Quot genera, & species: Quæ nominis etymologia.

Primo quaeritur, Vndenam dictum sit Ecclesiasticum beneficium? Respondeo, Beneficium nihil aliud esse apud Scriptores Latinos, nisi munus in aliquem collatum cum de altero quis bene meretur. est enim beneficium, quod in alterius salutem, & commodum collocamus. At vero in Iure Canonico, & in præsentis Bene-

fici-
cium